

Inledning

Andlighet är på modet. Det har blivit alltmer accepterat att samtala om religiösa frågor. Den postmoderna människan har insett att vetenskapen inte svarar på alla frågor och att materialismen inte stillar vår inre hunger.

När samtalet kommer in på personen Jesus från Nasaret blir samtalstonen ofta en annan. Jesus upphör nämligen inte att väcka reaktioner. Han utmanar. Frågeställningarna om honom är många. De tränger sig på och de är angelägna. Vem var Jesus? Vem är han? Överensstämmer Jesusberättelsen med övriga historiska fakta? Vad spelar han för roll i dag? Kan man ta berättelsen om Jesus på allvar och vad betyder den i så fall för den egna livsberättelsen och livstolkningen? Hur kan man över huvud taget veta något om vad Jesus sade och gjorde? Tänk om allt bygger på några olärda och desperata anhängares dåliga minne! Kanske hans kvarlevor fortfarande ligger i en grav någonstans i Jerusalem?

Eller tänk om evangelierna är trovärdiga – att skapelsens Gud har vandrat i en människas gestalt på våra stigar och vägar och gått in i lidandets smärta, besegrat döden och öppnat vägen till livet!

Sensationsfyllda böcker om Jesus från Nasaret når med jämna mellanrum över nyhetströskeln. Någon påstår att Jesus inte funnits eller att vi egentligen inte kan veta något om honom. Ibland påstås det att budskapet om honom är en produkt av fornkyrkan. Han kan förliknas vid en revolutionär, en menlös rabbi eller en harmlös kärlekspredikant. Ibland görs han till utövare av en homosexuell livsstil, i bestsellern *Da Vinci-koden* till skapare av en

ättelinje. Någon kan påstå att han hämtat sin visdom i Indien eller från hemliga judiska tempel i Egypten. Ofta avslöjar påståendena mer om författarens ambitioner än om Jesus. Överlag tycks det vara så att den som presenterar Jesus i någon sexuell förpackning eller lanserar påståenden som går emot kyrkans traditionella syn kan räkna med god publicitet. Det finns tydligen en latent beställning på en annorlunda bild av Jesus än den som Nya testamentet står för. Religions- och kyrkohistorikern Per Beskow noterade att Jesus har blivit en litterär gestalt som kan anpassas efter skilda ideal som rör sig i tiden, en symbolfigur som kan skifta gestalt allt efter aktuella trender.¹

Det har skrivits fler spaltmetrar om Jesus än om någon annan historisk person. Otaliga doktorsavhandlingar har från olika synvinklar behandlat Jesus från Nasaret. Den vetenskapliga teologin har, trots många försök, inte lyckats fånga Jesus. Vetenskapen utgår från en inomvärldslig syn på tillvaron där man inte kan inte räkna med faktorn "Gud". Under kan inte hända, profetior finns inte och uppståndelsen kan inte vara ett faktum. Bengt Holmberg, professor emeritus i exegetik (bibelforskning) vid Lunds universitet, konstaterar att många vetenskapsmän anser att om man i sin forskning kommer fram till resultat som liknar kyrkans tro så kan man inte tas på allvar. Holmberg visar på det ovetenskapliga i ett dylikt axiom, eftersom man då från början utgår från vissa angivna resultat.² Den svenske apologeten (kristendomsförsvarare) och teologen Stefan Gustafsson noterar likaså det förunderliga i att den kritiska granskning som sade att Bibeln skulle läsas som vilka andra texter som helst i praktiken gjorde det motsatta: texterna betraktades som skyldiga och otillförlitliga till dess att en yttre källa visade motsatsen.³

Tidigare antog man att evangelierna är skrivna under det andra århundradet och att evangelierna innehåller mera om kyrkans tro på Kristus än om den verkliga Jesus från Nasaret. Man tänkte sig att evangelierna var präglade av hellenistiskt tänkande och grekisk mytologi. När man vill söka stöd för antagandet att den Jesus kyrkan förkunnar inte har så mycket att göra med den historiske Jesus är det förstås till fördel att utgå från att evangelierna är skrivna

långt efter det verkliga skeendet. Nya pergamentfynd, arkeologiska utgrävningar och mer kännedom om judiskt tänkande på Jesus tid har lett till en omvärdering i det här avseendet. Evangelierna är äldre än man tidigare trodde och man medger allmänt att de har sina rötter i judiskt tänkande, inte i grekiskt.

Den exegetiska forskningen har samtidigt också befrämjat förståelsen av Nya testamentets budskap på många sätt, något som också den här boken kommer att visa på. Allt som skrivs ska prövas. Så är också fallet med den här boken. Jag utgår från hypotesen att det kristna budskapet är trovärdigt och vill undersöka vilka argument som talar för det. Det blir läsarens uppgift att ta ställning till de motiveringar som kommer fram.

Min avsikt är alltså att lyfta fram synpunkter på trovärdigheten i det nytestamentliga vittnesbördet om Jesus från Nasaret. Jag gör det utifrån de fyra skrifter som handlar om Jesus liv, det vill säga Nya testamentets evangelier. Tonvikten läggs på det äldsta evangeliet, Markusevangeliet. Boken har sin början i reflektioner jag gjorde när jag skrev bibelkommentaren *Berättarglädje. Evangelium enligt Markus*. Processen med den boken innebar för mig personligen en inre resa med en ny och fördjupad syn på hur Markus skriver, men inte minst på Jesus från Nasaret. Min resa med Markusevangeliet har fortsatt i flera bemärkelser. På förunderliga vägar blev det så att jag kom att gestalta Jesus från Nasaret två somrar vid Frank Mangs center i Närpes i sommarspelet *Mästarens väg* som utgick från Markusevangeliet. En mångårig memorering av Markus text ledde sedan till att jag kände mig vara beredd att utantill, ord för ord, berätta Markusevangeliet i form av föreställningen *Den stora berättelsen*. Memoreringen tillika med ytterligare studium av Markusevangeliet utgår bakgrunden till den här kompletterade versionen av den slutsålda första upplagan av *Jesusberättelsen – fiktion eller verklighet*. Till min stora glädje utkommer boken nu i samarbete med Semnos förlag, vilket gör att jag hoppas att den ska nå också riksvenska läsare.

Jag hoppas att läsningen, min text och ditt bidrag som läsare, får bli en helhet med nya intryck, avtryck och uttryck för livet med Jesus från Nasaret.